VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilun voimassaolon jatkamista koskevaksi lainsäädännöksi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta; kuuleminen
25.2.2022. Erityisasiantuntija Juha Keski-Koukkari

Hallituksen esitys - sisältö

- HE:ssä esitetään jatkettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain (jäljempänä kuntakokeilulaki) voimassaoloa 31.12.2024 asti.
- Jatkamisen taustalla on kevään 2021 hallituksen puoliväliriihen päätökseen sisältyvä tavoite, jonka mukaan TE-palvelut on tarkoitus siirtää kokonaisuudessaan kuntien vastattavaksi vuoden 2024 aikana sittemmin laadittavalla lainsäädännöllä.

Hallituksen esitys - sisältö

- HE:ssä esitetään myös muita lakimuutoksia seuraavasti:
  - Lausuntokierroksella ollutta HE:tä on muutettu lausuntokierroksen jälkeen siten, että nyt HE:ssä esitetään kuntakokeilulain 24 §:n 4 momenttia kumottavaksi (tästä tarkemmin jäljempänä).
  - Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 9 luvun 1 §:n 3 momentin voimassaoloa 30.6.2025 asti. Lainkohdassa on säädetty niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää kulukorvausta henkilöasiakkaalle. Esitetyn muutoksen seurauksena työttömille työnhakijoille voitaisiin maksaa kulukorvausta kattamaan työllistymistä tukeviin palveluihin osallistumisesta aiheutuvia välttämättömiä kustannuksia myös nyt jatkettavaksi esitetyn kuntakokeilulain voimassaoloaikana aloitettujen työllistymistä tukevien palveluiden osalta.

Hallituksen esitys - sisältö

- HE:ssä esitetään myös muita lakimuutoksia seuraavasti (jatkoa):
  - Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 14 a §:n voimassaoloa 30.6.2025 asti. Työttömyysturvalain 2 a luvun väliaikaisesti voimassaolevassa 14 a §:ssä säädetään, että työnhakijalla on työttömyysturvalakia sovellettaessa pätevä syy jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa työttömyysturvaoikeutta menettämättä siltä osin, kuin suunnitelmassa on sovittu osallistumisesta tiettyihin työllistymistä tukeviin palveluihin, sekä pätevä syy kieltäytyä tiettyihin palveluihin osallistumisesta ja keskeyttää tällainen palvelu, jos hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia eikä hänelle myönnetä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta tai vastaavaa korvausta muun lain nojalla. Jatkamalla lainkohdan voimassaoloa turvattaisiin tämä työttömän työnhakijan kieltäytymisoikeus myös nyt jatkettavaksi esitetyn kuntakokeilulain aikana aloitettujen työllistymistä tukevien palveluiden osalta.
- Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan elokuun alussa (1.8.2022).

Hallituksen esitys - lausuntokierros

- Lausuntokierroksella olleen hallituksen esitysluonnoksen nimi: Hallituksen esitysluonnos työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaolosäännöksen ja lain siirtymäsäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä
- Kirjallinen lausuntokierros järjestettiin 30.9.2021-11.11.2021. Lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelu.fi-palvelussa, jossa kaikilla halukkailla oli mahdollisuus antaa asiassa lausuntonsa.
- Esitysluonnoksesta saatiin yhteensä 56 lausuntoa eri tahoilta.
- Lausunnonantajat pitivät esitysluonnosta yleisesti kannatettavana.

Hallituksen esitys - lausuntokierros

- Lausuntokierroksella huomioita ja kritiikkiä esitettiin erityisesti kuntakokeilulain 24 §:n 4 momentin osalta, jonka voimassaoloa esitettiin lausuntokierroksella olleessa hallituksen esitysluonnoksessa jatkettavaksi. Voimassaolevan kuntakokeilulain 24 §:n 4 momentin mukaan asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2023 ja tämän lainkohdan voimassaoloa esitettiin jatkettavaksi lausuntokierroksella olleessa HE:ssä siten, että asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun olisi päättynyt 30.9.2024.
- Lausuntokierrokselta saadun palautteen ja ministeriössä tehdyn arvioinnin perusteella hallituksen esitystä päätettiin muuttaa siten, että kuntakokeilulain 24 §:n 4 momenttia esitetään nyt kumottavaksi.
    - Muutos HE:hen katsottiin perustelluksi, koska hallituksen kevään 2021 puoliväliriihen päätöksen mukaisesti työvoimapalvelut on tarkoitus siirtää kuntiin pysyvästi vuoden 2024 aikana tai viimeistään välittömästi nyt esitetyn kuntakokeilulain voimassaolon päätyttyä 31.12.2024. Tämän puoliväliriihen päätöksen johdosta kuntakokeilulain 24 §:n 4 momenttia ei pidetä enää tarpeellisena, koska asiakkaiden ohjaamista kuntakokeiluun ei ole tarkoituksenmukaista päättää ennen kuin on tarkoitus siirtyä pysyvään kuntapohjaiseen järjestämismalliin.

Hallituksen esitys - lausuntokierros

- Muuta kritiikkiä lausuntokierroksella esitettiin erityisesti kunnille kokeilusta tosiasiallisesti aiheutuvista kustannuksista.
- Lisäksi oikeusministeriö esitti, että HE:tä tulee täydentää ja tarkentaa perustuslakiin liittyvien kysymysten osalta erityisesti kuntakokeilulain jatkamiselle ja kuntien rahoitusperiaatteen toteutumiselle esitettyjen perusteiden osalta.
- HE:n sisältöä tarkennettiin ja täydennettiin saadun palautteen perusteella.

Hallituksen esitys – LANin lausunto

- Lainsäädännön arviointineuvosto (LAN) on antanut lausunnon työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilun järjestämistä koskevan lainsäädännön voimassaolon jatkamisesta.
- Arviointineuvosto tuo esille, että vaikutuksia kokeiluhankkeesta ja sen toimivuudesta voi olla haasteellista esittää, kun lakimuutos tehdään vasta kokeiluhankkeen oltua vähän aikaa voimassa. Lakiluonnoksessa tulisi lisätä tarkempia kuvauksia kokeiluhankkeen tähän mennessä saaduista tuloksista. Lisäksi lakiluonnoksen tavoitetta tulisi vielä selkeyttää.
- Arviointineuvosto toi esiin, että taloudellisia vaikutuksia kuntiin tulisi arvioida esitysluonnoksessa tarkemmin. Lisäksi arviointineuvosto totesi, että lakiehdotuksessa tulisi arvioida myös yhteiskunnallisia vaikutuksia, esimerkiksi mitä vaikutuksia kokeilun jatkamisella olisi TE-palveluja käyttäviin asiakkaisiin.

Hallituksen esitys – kustannukset valtiolle ja kunnille

- Esitetystä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaolon jatkamisesta valtiolle aiheutuvat lisäkustannukset olisivat yhteensä noin viisi miljoonaa.
- Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain jatkaminen ei lisäisi kuntien kustannuksia verrattuna nykyiseen. Kunnilta edellytettäisiin siten jatkossakin 15 %:n omarahoitusosuutta, joka on 15 % kunnan vuonna 2018 maksamasta työmarkkinatukiosuudesta per vuosi.

Kiitos!

Juha Keski-Koukkari
Erityisasiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö
Alueet ja kasvupalvelut –osasto/ Kohtaanto ja kasvu/ Monialaiset palvelut
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Käynti: Aleksanterinkatu 4, Helsinki
puh. 0295047206
s-posti: juha.keski-koukkari@gov.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET